

Szerkesztési iroda:

Főiac, Csalak-féle ház,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények
 küldendők.

Kiadó hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdájá,
 hová a hirdetések és
 előfizetési pénzek
 bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A háromszéki „Házipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tüzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap hetente
 kétszer:
 csütörtökön és vasárnap

Előfizetési feltételek:
 Helyben házhoz hordva, vagy
 vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:
 3 hasábos petit-sorért, vagy
 annak helyéért 6 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Nyiltér sora 15 kr.

A pestis.

Az Oroszországban kiütött pestis mindig élelénben foglalkoztatja a kedélyeket. Eleintén csak imitt-amott vettek tudomást a pestisre vonatkozó hírekről. Ma már nemcsak a sajtó, hanem a kormányférfiak és törvényhozások is foglalkoznak azokkal. A múltkor magyar miniszterelnök tett nyilatkozatot, ma az osztrák kormányelnök felelt a reichsrathban, egy az oroszországi pestisre vonatkozólag hozzá intézett interpellációra. A közönség e megnyugtató nyilatkozatok dacára kezd aggodni. Az aggodalom annál nagyobb lidércnyomást gyakorol a kedélyekre, mert az ismeretlen veszedelem, melyet a valónál borzasztóbbá színez a képzelem, mindig izgatóbb.

De hát jogos-e az aggodalom, indokoltak-e a több oldaltól forgalomba került rémhírek? Az ázsiai piszokban, az éhenhaló s föld alatti kunyhókban vagy bűzhödő kalibákban, egész ségtelen talajon lakó népeknél a nyavalyák minden demona otthonos. Rettenő, az emberi fajt pusztító nyavalyák, melyek közül csak a kolera szokott periodikusan ellátogatni hozzánk, hogy megőrizze Európa lakosságát. A pestis az utolsó században nem tette lábát a talajra, s most, hogy az ázsiai határon áttekintendők, irtózatossá arcával, Európa népeinek eszébe jut mindig a borzasztó aratás, melyet a halál é rémz angalya századról-századra tartott az emberiségben.

De habár áttekint Európába — sőt ha elárasztja Oroszország egyes részeit a halált lehelő invázió: kérdés, vajjon a kultura magassabb foka nem képez-e természetes gátat az invázió terjedése ellen; hiszen magában Oroszországban is megkíméli — legalább hír szerint — a jobban és mértékletesebben élő népfajokat.

Buckle írja az „Ellenőr” — a civilizáció történetéről szóló világhírű munkájában határozottan állítja, hogy a pestis a nyugati kultúrára nem terjedhet el. Nem bírnak a tudomány és szakismeret oly mérvével, hogy ki mernék mondani véleményünket az állítás helyes vagy helytelen volta felett. Lehet, hogy igaz, de lehet az is, hogy a nagy angolt, bár megfontolatlan szót soha sem szokott kimondani, a modern civilizáció hatalmas fejlődésének szemlélete tulzára ragadta. Annyi azonban bizonyos, hogy Buckle az orvosi tudomány mai állásának, az egészségügyi és talajviszonyok teljes ismétete mellett mondta ki állítását. S ő nem áll egyedül. A tudomány jelenleg élő korifeusai közül sokan csatlakoznak hozzá.

A ki tehát a pestisre vonatkozó rémhíreket szemben vigasztalódní akar, e vigaszt könnyen feltalálja, ha a tudomány e nyilatkozataiban hisz.

Ámde, a mit megtehetnek és jogosan tehetnek meg egyesek, nem tehetik meg az állam és a kormányok. A kultúrázóknak a pestistől való mentessége igaz lehet, de a tapasztalat még nem bizonyította be, nem emelte minden kétségen felül. És ez a nem magában foglalja a kormányok kötelezettségeit. E nem szemben, bármily votumot adna is a tudomány, (mely e téren csak conjectura), indokolatlan, sőt büns lenne minden mulasztás. E nem igazol, — sőt parancsolólag követel minden, a vész elhárítására szükséges rendszabályt.

Ide járul még egy igen fontos körülmény. Ha a kultura nem mentesít a pestistől — úgy terjedésének gyorsaságát elősegíti. A közép és ujkor nyomorult közlekedési eszközei mellett a pestis csak lassan terjedhetett tova. A modern

civilizáció ennek is a gözt kölcsönzi oda szárnyakul. A közép és ujkorban a pestist a lassan mozgó hadcsapatok hurcolták tartományról tartományra: most a gyors röptü kereskedelem és forgalom közvetítette azt. Ha tehát a pestis veszélye fenforog, a civilizáció közepén, hol a népeknek egymástól való elzárata nehéz, — szinte lehetetlen, annál több indok van a kór terjedését megakadályozó rendszabályokra. A modern egészségügyi rendszabályok, habár az orvosi tudományok és nyavalyára vonatkozólag sincs szava előreláthatólag fékezni, habár nem is megfekezni tudnak annak elhatalmasodását. De a civilizációnak mégis sokkal több vesztetnie valója volna, mint volt a fél vagy egész barbárságnak. A születések és halálozások végre is kiegyenlítenek a megingott arányt, habár a népesség nagy pusztulása szintén kiszámíthatatlan baj, a civilizált népek vagyonának azonban igen nagy része iparban és kereskedelemben fekszik; az iparnak és kereskedelemnek, a pestis következtében való tönkre jutása tehát óriási nemzetgazdasági kár volna. Eltekintve tehát a humanitárius szempontoktól, az állam legfőbb érdekei követelik a legtagyabb körü körü intézkedések életbe léptetését. S ez ügyben nemcsak egyes országok, de Európa valamennyi állama érdekelve van. A védelemnek tehát közönsnek, általánosnak s így kötelezőnek kell lennie. Minden államnak érdekében van ugyan a védelem, de ha valamely állam indolenciából elmulasztaná határának megvédését, erre diplomáciai nyomással kellene kényszeríteni. Az indolencia gyanújába kerülhetnek a dunai államok, a melyek leginkább exponálva vannak a veszélynek s a melyeken át vezet a ragálynak hozzánk vezető utja. Ha tehát a vész terjedése Oroszország keleti tartományaiiban nem lesz megáltható: Európának azon kell lennie, hogy a dunai államok határán küzdje le a veszedelmet. Ha a ragály átcsapott Bessarabiába, Romániába, Szerbiába, Bulgáriába s a Balkánfélszigetre, óriási felkőben fogja átkarolni monarchiánkat s első sorban Magyarországot. Vajjon fog-e sikerülni elzárkoznunk előle? Reméljük. Bizunk kormányunk és végrehajtó közegeinek erélyében. De jobb a vészsel való küzdelmet távolabb kezdenünk s lépésről lépésre szembeszállni vele minden talpalatnyi területért.

A Bécsben tanácskozó bizottság mind a bel-, mind a külföldön életbe léptetendő rendszabályok egész sorozatát indítványozza. A tervergetéseket azonban nyomon kell követnie a cselekvésnek. Mind Tiszta Kálnán, mind az osztrák kormányelnök nyilatkozata megnyugtathatja a monarchia minden polgárát, hogy semmi védelmi rendszabály sem marad teljesületlenül, mely a ragály behurcolásának megakadályozására közrehat. Ez azonban kizár a kormány részéről minden optimizmust és könnyhívőséget. Az orosz kormány, az osztrák miniszter nyilatkozatából ítélve, még most is azon elhasznált taktikát követi, hogy eltagadja a dolgot. Tagadja, hogy a ragály pestis s tagadja hogy keletkezési helyén tulerjedt. Ép így tagadták a hatóságok a milanoi dögvész előtt, hogy a szárványosan fellépő köresek a pestistől származnak.

Az orosz kormány tagadásával szemben határozottan meg kell állapítani a tényeket — Erre valólk lesznek a kormány által kiküldendő orvosok és megbizottak, s erre valólk a diplomáciai ügyvivők. Minisztereink tegyék egyszerűen félre az orosz kormány hivatalos jelentéseit s csak azon tudósításokat fogadják el irányadóknak, gyanánt, a melyeket saját közegeiktől kap. E tudósításokra kell alapítani az életbeléptetendő

rendszabályokat. E tudósításokat kell a közönség elé adni. A nyíltság bizalmat szül. A közönség, ha tapasztalja, hogy a kormány nem palástolja a veszélyt és készen van fogadására, megnyugszik. Ez megszünteti az izgatottságot, mely ez idő szerint jogosulatlan is; mert semmi pozitív ok nem forog fenn arra nézve, hogy a veszély Európára nézve komoly alvokban lépett föl.

A kolozsvári „Magyar Polgár” azt a rémhírt közölte, hogy a Székelyföldön Gyergyó-Ditrő közönségében egy ember pestisben halt el. E közlés folytán a belügyminiszter távirati uton azonnal kérdést tett Csikmegeye alispánjánál, hogy e hírigaz-e és az alispántól még ugyanaznap a megnyugtató jelentés érkezett, hogy „pestis általi haláleset a megye területén nem fordult elő.

Konstantinápolyból újabb vészirt jeleznek. Mint ugyanis a „N. W. Tglblatt” értesül, két bécsi nagykövet vasárnap este Konstantinápolyból azt a megegyező távirati hírt kapta, hogy ott két személy a pestis-betegség jellemzetei tünetei közt meghalt. — Perában nagy az ijedelem. Azt sejtik, hogy a betegség nem Oroszországból, hanem az ázsiai török tartományokból származott be. Az általános egészségi állapot különben szokatlanul kielégítő. Megjegyezzük, hogy épen egy ilyen hírt cáfoltak meg Konstantinápolyból ezelőtt néhány nappal.

Az orosz közlekedésügyi miniszter, mint jelentik, végre rászánta magát, hogy egészségügyi bizottságot nevezzen ki a grace-zaricini vasutvonal forgalmának felügyeletére. E bizottság fel van hatalmazva szükség esetére a közlekedést teljesen megszüntetni. Az enotajevszki kerület és a Volga közt a postai összeköttetés, egyelőre megszakított.

Semmi két-éget sem szenved, hogy a pestis már áthatott az asztrakáni kormányzóságból a szomszédos szarotvi kormányzóságba s már a tambovi kormányzóságot fenyegeti. Állítólag e kormányzó borissogljebski kerületében már fordultak is elő pestises megbetegülések. Ennek következtében e hó 11-én Tambovban, mint onnan a szentpétervári „Russkaja Pravda”-nak írják, az orvosi és városi tanácsosok nagy tanácsot ültek s elhatározták, hogy a tambovi kormányzóságot és különösen a borissogljebski kerületet Szarotv felé teljesen elzárják. A borissogljebski kerület lakosai a belügyminiszteriumhoz fordultak a zaricin-borissogljebski vasuti közlekedésnek ideiglenesen megszüntetése végett.

Krolevetz kerületi városból, Tambov tartományból írják e hó 21-ikéről a „Golosz”-nak, hogy Blisztovo és Luknovo községekben oly betegség ütött ki, mely lázzal és felpuffadással jár és halállal végződik. Nehány nap alatt 50-en estek áldozatul e kórnak. Tekintettel a pestisnek a szarotvi kerületben való elterjedésére, — Szarotv városa mellett, mint a szentpétervári „Brevzia Vjedom”-nak írják, két kórházat állítottak 400 ágygyal a kórának, és egy kórházat 225 ágygyal a polgári betegek számára. Mind e gyógyintézeteknek számos orvos és a „Vörös kereszt” sok tagja működik.

Bécs, jan. 25. A pestis-bizottság 25-iki üléséből a következőket jelentik: Finkelburg kinyilatkoztatja, hogy neki határozott utasítása van az egészségügyi érdekeknek minden mást alárendelni. A bizottság pénzügyi tekintetből a katonai záróvonal ellen nyilatkozott és ezt csak mint utolsó eszközt határozta alkalmazásba venni; ellenben a vesztégzár a határszéli Állomásokon mindjárt a betegség terjedése után fel fog állíttatni. Magyarország képviselője a Duna-vonal elzárásának szükségességét hangsúlyozta, mert ez Galaccal Odesszával egyenes összeköttetésben van.